

HUNT ME SOME GAME

CHAIM STRAUCHLER

BERESHIT 27:3

RASHI

שא נא. לְשׁוֹן הַשְּׁחָזָה, כְּאוֹתָהּ שֶׁשְׁחִיזוּ אֵין מְשַׁחֲזִין אֶת הַסָּכִין, אֲבָל מְשִׁיָּאָה עַל גְּבִי חֲבֵרְתָּהּ (ביצה כ"ח), חִדָּד סְכִינָךְ וְשַׁחֲט יָפָה, שְׁלֵא תֵאָכְלִינִי בְּבֵלָה (בראשית רבה) :

שא נא — The word שא means sharpen, similar to what שא read in the Mishna (Beitzah 28a) “One may not sharpen the knife in the usual manner but one may sharpen it by passing it (משיאין) over another”. Isaac said to Esau, “Sharpen your knife and slaughter an animal according to the regulations so that you may not give me to eat” (i.e. the flesh of animal that is not killed according to the ritual rules) (Genesis Rabbah 65:13).

GUR ARYEH R. Judah Loew ben Bezalel 1526-1609 (Prague)

שאל תאכיליני נבילות. ואף על גב שהיה עשו בחזקת כשרות, היה צריך יצחק להזהירו, שהיה מתיירא שמא ימהר לכיבוד אב ואם, ומתוך זה ימהר בבדיקה ולא יבדוק בכוננת הלב ובמתון. לפיכך הזהירו שיבדוק הסכין יפה במתינות, ולא יחוש על כבודו:

HAEMEK DAVAR R. Naftali Zvi Yehuda Berlin 1816-1893 (Lithuania)

שא נא כליך וגו'. רצה לזכות אותו בטורח יתירה ושיהא כל פסיעה נחשב למצוה כדי שיהא ראוי לקבל הברכות יותר. וע' מש"כ לעיל י"ט א'. ע"כ לא אמר יצחק עשה לי מטעמים מן ציד דיהא במשמע אפי' יש לו כבר ציד ג"כ טוב אלא ילך לצוד בשביל יצחק:

CHIZKUNI R. Hezekiah ben Manoah 13C (France)

וצודה לי ציד ואם תאמר היאך מסתייע מילתא שהיה אוכל איסור בשוגג השתא ומה בהמתן של צדיקים וכו' אלא יש לומר שלא אכל משחיטתו משהיה כופר והדברים ידועים שהרי הקדימו יעקב בגדי עדים ומה שכתב כי ציד בפיו היינו קודם שכפר.

KLEI YAKAR R. Shlomo Ephraim ben Aaron Luntschitz 1550-1619 (Poland)

וצודה לי צידה. מה ראה יצחק על ככה לבקש דבר הניצוד וכי לא היה לו בעדרו גדי עזים שטעמו כטעם הצבי, עד שהוצרך לשלוח את בנו במקום גדודי חיות והקרוב אלי לומר בזה שהוא ע"ד ארז"ל (חולין פד.) אשר יצוד ציד חיה או עוף. למדך תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר כי אם בהזמנה זאת, וטעמו של דבר שלא יהא האדם מורגל באכילת בשר כמ"ש (דברים יב כ-כב) בכל אות נפשך תאכל בשר, אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו, ורצה בזה שתאכל סתם בשר באקראי לא אכילת קבע כמו הצבי והאיל שאין נמצאים בבית כי חיות הנה, ועיקר מדורם אינם עם האדם כי אם במדברות ויערות, על כן אין אוכלים מהם כ"א מעט כי לאו בכל יומא מתרחיש ניסא להנצל מגדודי חיות בשעת הצידה, על כן מסתמא אין האדם אוכל מהם כי אם לפרקים כך לא תרגיל את עצמך לאכול סתם בשר, לפי שהוא מוליד אכזריות ותכונות רעות בגוף האדם כי כל העופות הדורסים אוכלים בשר, וכן האריה דורס ואוכל, לכך נאמר לעתיד (ישעיה יא ז) ואריה כבקר יאכל תבן. כי יהיה שלום בעולם בין כל הבעלי חיים. ע"כ אמר יצחק וצודה לי צידה, כי לא רצה לאכול בשר כי אם בהזמנה זו.

ורש"י פירש מן ההפקר ולא מן הגזל. ונראה ליתן טעם למה הזהירו על הגזל בפעם זה יותר מבכל הזמנים, כי ציד בפיו של יצחק זה שנים רבות ואם הזהירו כבר על זה הרי הוא מוזהר ועומד ומה הוצרך להזהירו שנית ונראה לפי שעל ידי מטעמים אלו חשב יצחק שיחול עליו רוח הקודש מתוך שמחה, וחשב שאם יביא מן הגזל לא תשרה השכינה במקום שהוא מצוי, כי מטעם זה הזהיר על הגזל ביותר, בתחילת הקרבנות שנאמר (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם. מה אדם לא הקריב מן הגזל כו', יען כי הקרבן מקרב השכינה והגזל מרחיקה. וכן לדעת המדרש (בפרקי דר"א לב.) האומר שני גדיי עזים אלו א' עשאו פסח כו', ובקרבן פסח כתיב משכו וקחו לכם, משלכם להוציא הגזל, כן מסיק בילקוט פר' בא וכן פירש בעל הטורים, ולפי שעשו הסכים בלבו לצוד ציד להביא אפילו מן הגזל, על כן סבב הקב"ה ששמעה רבקה ושלחה במקומו את יעקב כדי שלא יכשל יצחק בקרבן שיבא מדבר גזול. ויכול להיות שעשו הביא דבר גזול כי על כן נאמר ועשו אחיו בא מצידו ויעש גם הוא מטעמים, הזכיר שהוא בא מצידו אבל לא הזכיר שהביא דבר מצידו ודאי לפי שלא מצא על כן הביא מן הגזל ועשו אמר ויאכל מציד בנו אבל האמת לא היה כן. לפיכך ויחד יצחק פי' לפי שנכנס עמו גיהנם, ולמה נכנס גיהנם עמו דווקא בפעם זה אלא ודאי לפי שהביא מן הגזל, ומאן דעביד הא נפיל בהא, ועל כן לא מצינו שאכל יצחק ממה שהביא עשו, כי הרגיש שיש דברים בגו אחר שנכנס גיהנם עמו.

ונוסח הברכות יוכיח, כי ברכו בעל חרבך תחיה כי היורש ארץ בחרבו אין לך לסטים מזויין יותר ממנו ועוד שבברכת יעקב נאמר ויתן לך האלהים, ובברכת עשו לא הזכיר לשון נתינה שנאמר הנה משמני הארץ יהיה מושבך, לפי שהביא דבר גזול שאינו מתת אלהים, על כן ברכו בעיני לסטיות לומר שבחרבו יירש ארץ ולא על ידי מתת אלהים. אבל יעקב שהביא ממה שנתן לו ה' נאמר בברכתו ויתן לך האלהים, והרגיש יצחק זה ממה שנכנס עמו הגן עדן, ע"י בגדי עשו החמודות שחמדן מן נמרוד, אשר באו לידו מן אדה"ר שלבשן בגן עדן, והריח יצחק ריחו של אדם הראשון והרגיש בזה שקרבנו של זה דומה לקרבנו של אדה"ר שהיה יחידי בעולם ולא הקריב דבר גזול, כך קרבן זה אינו גזול. ועל כן ברכו בברכת ויתן לך האלהים.